

Abonnement pour un an

250 piastres

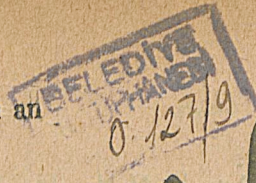
Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

XVIIIme ANNÉE

1 Sept.: 1923 — No. 157

اجتهاد

حياتی، فلسفی، اجتماعی فکر غزته سی

آبونمان: سنه لکی [۲۴۱ نسخا]

داخل ایچون ۲۰ خارج ایچون

۲۲ لیرادر .

اداره خانه سی

جفال اوغلنده « اجتهاد ثوی »

تلفون: استانبول ۸۶۵

«اون طقوزنجی سنه تأسیسیه»

نومرو ۱۵۷، ۱ ایلول ۱۹۲۳

دون ويارين

۱۰۰ نېجی نسخه‌دق مابعد

مؤلفی : کوستاوالوبون مترجمی : عبدالله جودت

ایکنجی مجت

بعضی اقوامک قیاسی بسبقولوهیاری

بتون اقوام بعض مشترک سجیه‌لر عرض ایدرلر ، فقط بونلرک هریری اقوامی یکدیگرندن فرقیلاشدیران بعضی خصوصی سجیه‌لرده مالکدولر . مثلاً انگلیزلرده طوتدیغنی قوپارمادن صالی ویرمه‌مک (Tenacité) ، روس‌لرده قرارسزاق وعدم وضوح کیی .

★

اشیانک بیر قوم طرفندن کورولوشی ، طرز رؤی ذکاسندن زیاده مزاجنه یعنی سجیه‌سنه تابع‌در ، عالم خارجینک تأثیر وتنبیه Excitation لرینه قارشى عکس - العملده بولونماسی طرزینی ، بو سجیه تعیین ایدر .

★

هر قومک، دیگر قوم‌لر طرفندن قبول اولونمایاجاق درجه‌ده شخصی بیر حقوق مفکوره‌سی، بیراخلاق وعدالت مفکوره‌سی وارددر. بوقانون بسبقولوجیانی‌نک بیلینمه‌م‌سی بیر جوق مستملکاتک انحطاطنی حصوله کتیردی .

★

اقوامک بعضی سجیه‌لری، بتون تاریخلری‌نک مدت دوام‌نجه مستمر اولور. (ناران) ویقوتی ژان دووو Jean de Saulx، ده‌ا (طقوزنجی شارل) زمانده، «متحد‌قالدقجه مغلوب ایدیلهم‌ین (فرانسه)، امیدسز کوررندیک‌ی حالده ایشلرک ینه دائماً یولنه قونوله‌بیله‌دیکی بر مملکت‌در» دییوردی .

★

برقوم کندیسنه رهبر اولان پرهنسیپ‌لری لایموت صفیتله توصیف ایتمکده سربست‌در، فقط مختلف ذهنیتده اولان دیگر ملتله پرهنسیپ‌لری قبول ایتدیرمک خفنه مالک دکدر. سیاسی «مه‌تافیزیک»[*] لر کندیلریتی جبراً قبول ایتدیرمک ادعاسنده بولونماماق شرطیله ، دینی «مه‌تافیزیک» لر قادار شایان احترام‌در .

★

بک بسیط وقلبل العدد اساس Elément لرله اداره ایدیلیمکده اولدینی حالده بالقان لیلرک روحی، بدایت حربده، اوروپا دیپلوماتلری ایچون برسر اولاراق قالدی؛ چونکه بوروحی، دیپلوماتلر، کندی منطقلری‌نک قواعدینه کوره محاکمه ایتمکده تعبد ایتدیلر .

★

حرب عمومی شوقانون تاریخی به یکی اثباتلر احضار ایده‌جکدر، که هیچ بر قوم باشقا بر عرقک تأسیساتی، صناعاتی، لسانی، دینی درین، تحولاته اوغرا تماغسزین، قبول ایده‌من، بنمسه‌یه‌من . بالذات اله‌لریله تبدلله معروض اولمایه محکوم‌درلر . (چین) ه نقل اولوتجه هندلی (بودا) چینی برالوهیت سجیه‌لرینی اکتساب ایتدی . (انگلتره) یه واصل اولونجه کتاب مقدسک [انجیلک] «یهووا Jehova» سی، حیاتی انگلتره‌نک متفهمته اداره ایدن برانگلین خدا Dieu یه تحول ایتدی؛ جرمن‌لر طرفندن قبول اولوتجه، خریستیانلرک حسنات پروروحلیم خداسی. خونخوار، مدهش. ضعیفلر ایچون مرحتمز، قوتلیلر ایچون پراحترام برالوهیته استتعاله ایتدی .

★

حربدن اول آلمانیا، صنایعیه جهانی استیلا ایدیورده دی؛ فقط جهانی، آرتق تفکرلریله استیلا ایتیه یوردی. بیوک فیلسوفرلر، بیوک محررلر دوری چوقدن قانامشدی.

★

آلمان، یالکز اولدینی حالده بیله دائماً معشری بر موجود [Etre collectif] اولاراق قالیر. بر غروپه التحاق ایتیه‌دی‌کجه بر قیمت کسب ایتیز. هر وطنداش

[*] «مه‌تافیزیک» دن صراد اولونان معنی «علم مثبت» معناسنک ضدی اولان معنادر. «مه‌تافیزیک» ایناماق ساحه‌سی‌در، علم مثبت، ییلمک ساحه‌سیدر. بوراده «مه‌تافیزیک‌لر» رینه اعتقادلر دییه‌ییلردک. صداد اولونان معناده بودر. اعتقادلر طبیعتدن آلتان دلائل عقلیه ومنطقیه ایله‌علاقه‌سز وناقابل مناقشه اولدیفندق مه‌تافیزیکه یعنی مابعد الطبیعه داخل حاده‌لردن‌دره .

[یعنی هر آلمان] بیوک عضویتك، دولت Etat تسمیه اولونان بیوک عضویتك بر حمره سیدر .

★

« آلمان »ك وجدانی دولت طرفندن اداره اولونان بر وجدان معشریدر . « انكلیز »ك و « آمریقالی »ك وجدانی بر وجدان فردی در، كه كندیسندن دولته آئجق بك آز برشی ترك ایدر .

★

« جرمانیزم » دینلنشی بر قومده ، دائما داها آز قوتلی فرض اولونان قوملك اراضی و ثروتلرنی غصب ایتیه كافی درجهده قوتلی اولدینی قناعتندن متولد اشتهاارك ساده جه برتر كیدر .

آلمان حرنك چوق منورینلك وجوده كتیرمه ديكی قبول ایتك ایجاب ایدیور ، چونكه (آلمانیا) ایچون بیقیم اولان الحاق اراضیه طرفدارلر ، پروفه سورلر ، مأمورلر و ادباب صنایع آره سنده چیقور .

★

(آلمانیا)ك ذهنیتنی ، مكتب و قیشله واسطه لریله صورت پذیر قیلمق ایچین (روسیا) یاریم عصر دن زیاده بر زمان قویدی فقط بو ذهنیت طبیعت بشره مخالف اولدیغندن صنئی قالماقده در . (آلمان) لر ، هیچ شبهه یوق ، نهایت رأی العین كوره جكلدر ، كه استبدادك و شدتك همان همان یكانه مدافعلری اولماق شانی (ا) بك بهالی به اوطورور و آز فائده كتیرر .

★

آلمان لك ذهنیتی ، شیمدیكى حالد غیر قابل ارجاع و تقلید كورونمكده در . اوچ سنه جهان شمول مبارزه دن صوكره (روسیا)ك حربیه ناظرى صلیك Pacifisme تهلكلی بر زعم و خیال اولدیغندن كندیسمنجه حرب حاضرى تعقیب ایده جك مستقل محاربه لری احضار ایتك اوزره یكى بر ضابط مكتبی تأسیسی ایچین (را- یخشتاغ) دن تخصیصات ایستدی .

★

بلجیقا والیسی (بیسینگ Bissing)ك مشهور لایحه سی مكتب لر هنك دیوارینه حك ایدیله یه لایق دره . (بلجیقا)ك دائما آلمان بویوندروغی آلتنده قالمق لازم كلدیكنی شرح ایتدیكن صوكره ، اموالی مصادرده اولونان حكمدارك راحتسزلق ویره بیله جكنی نظراعتیاره آلاراق Bissing ، (ما كیاوئل)ك نصیحتنه اتباع اولونماسنی كال شدتله توصیه ایدیور : « برملكی ضبط ایتك عزمنده بولور . نان هر كیم اولورسه اولسون ، قرالی و حكومتی ، [یعنی بو ملكك حكمدارینی و حكومتی] ، ایسترسه اولومله اولسون باشندن دفع ایتیه ، [بونلری اورته نن قالدیر- مهیه] مجبوردره دیکر هیچ برملككتمده عصری بر رجل دولت بولونامازكه بویله سطرلك آلتنه امضا قوبمایه جرأت ایتسین .

★

(انكلیز) ایله (آلمان) آره سنده كی كرداب ذهنی ، حرب دن اول تسخیر ایدیش اقوام حقنده كی معامله- لرنده ذاتاً میدان چیقمش ایدی . (انكلتره) مغلوب (ترانسوال)ه اعاده حرب ایتدی . (آمریقا) ، (كویا) آطه سنی تنظیم ایتدكن صوكره اونى كندی كندیسنی اداره ایتیه بر اقدی آلمانلر (بولونیا)ده ، (آلساس)ده و بوتون مستملك لرنده شدت دن غیرى بر تهییج سیاسى طانیادیلر ؛ اداره ایتدیكلى اقوامی كندیلرینه دشمن طوتارلر .

★

اكر « جرمن » لر ، انكلیز روحی حقنده ادنا بر فكر ایدینه بیلمش اولسه لردی ، بلجیقا ده كی خونخواره لقلرینك ، (بریتانیا) طو راغندن بیسكلرجه مجاهدی [كوكلی اوله رق] ساحه جداله فیرلا تاجاق درجهده انكلیزلری اغصاب ایده جكنی آكلامش اولورلردی .

★

نظریاته و منطقه آز اعتنا كار انكلیز. یالكنز شأنیته ، Réalité نی در پیش ایدر و اونا انطباقه چالیشیر .

★

اقوام ، « قیمت » لری ، دائما بونلر عطف ایتدیكلى مفیدیت درجه سنه نظراً مراتبه تفریق ایتشدلرلر . قرون

نه تیز صولدك ، خراب اولدك !
نه در سنك بو طوتدینك .
وفا سزلق یولی بیلمم !
سنك عمرك نه قادارم !

- بش سنه صوكره -

« ای قارده شلر ، ویرك ، ویرك !
عوضنی الله ویرسین ! »
النده بر باغلی یاغلق .
قوجاغنده اون بر آیلق
بر جوجوغنی بر معلم ،
کزدربركن ، کوروب دیدم :
— کیمه مخصوص بو آغانه ؟
— قوجاغنده اوپویانه !
باباسنی ورم آلدی .
معلمدن بر « بو » قالدی !

قایا نوری

یومنه قوطوسی :

جمیل بکه : صناد ایتدیککز قطعه من شودر :
صعودم کائنات رازه یوکسک بر سقوط اولدی
طوقونمه عرشه دوشمش روحه ، مجروح بر قوشدر ،
دل حیرته ایکلر ، نطقه کلز داستانلردو
او شیونلرکه شیمیدی سینئه عودمده صوصمشدر .
م. ج بکه : آثار منتشره عنوان عمومیس آلتشه
یکی کتابلرک بر قاچ سطرله ذکر اولونماسنی ده (دیون
عمومیه) ، تجاری اعلان عدیله پوله تابع طوماق ایسته یور ؛
مقصد علمی ، مقصد تجاری دن تمیز اولونمالی در .
(کلیس) ده م. س بکه : کتبخانه اجتهاد نشر یانندن
اولان کتابلرک بدلاتی اوزه رندن آبونلرمنه یوزده
اون نسبتنده تنزیلات یاییورز . کتاب سپارشلرینه یوزده
اوتوز نسبتنده ضم یاییلماق ایجاب ایدیور : بو نسبتک
حق اولدینی کتاب پا کتلیرینک اوزه رنده ابطال ایدیلن
بوسته بوللری مقداری ایله نابدر . بوسته یه یتش بش غر و شلق
کتابه اوتوز غر و شق تمهدسز بوسته اجرتی و پر مکه یز .

معلملرک سفالتی ، عمومی سفالتک فوقنده باغیریور .
مستقبل نسلی روحاً بونلرک تشکیل ایده جکلری بدیهی
ایکن الک زیاده اهامل ایدیلن بو صنف در . بو اهاملک
فجیع نتیجه سی ارباب اقتدار واهلیت طرفندن معلملک
سلسلکنک ترک ایدیله سی اولاجا قدر . (اروپا) نک
عرفان و مدنیت مرکز لرنده سنه لرجه تحصیل ایتدکن
صوکره استانبوله گلش و سلطانیلردن برنده اون سنه دنبری
معلملک ایتمکده بولونمش کزیده کنجیلر بیلیوز ، که
پاره سزلق و امیدسزاک یوزندن ترقی رجیمده درلر . بو
حال مسلمان ایله مخصوص کورونیور . زیرا (مصر) ،
(ایران) ، افغان ، حاصلی هر اسلام مملکتی بویله در .
ابراهیم علاءالدین بک « منورلر محتاج و مضطرب اولدقجه
کیمسه منور اولمایه خواهش طویماز » دیدیکی وقت عجیبا
دیگله ین اولدیمی ؟ آذربایجان شاعرلرندن ا . جواد بک
معلم حیاتی باقک نه کوزل تصویر ایتمشدر :

معلم

— کوکسنده اوچ قیزیل میدال ،
کوزلرنده بر جنرال
باقیشی وار یوکسک بویلو ،
پوس بیقی ، کوکی طولو ،
آلارنده بوک الدیوهن ،
کیمدر ، بو صالانوب کیده ن ؟
— معلمدر ، بو معلم ،
چوق مکمل آلمش تعلیم .

- اون سنه صوکره -

ایکی میدال داهای آرمش .
لکن ، صاچ ، صاقال آغارمش ... !
باش اکیلمش ، بل بوکولو ...
— آه ای جوانلرک کلی ،

اولانک رومالی لری اوق ویای استعمالنده کی مهارتی ،
هومر شاعر [Homérique] مقاملر یازماق صناعتنک
بک چوق فوقه قویارلردنی . بو کون بر آلمان جنرالی ،
بر قانه درالی ، یا خود بر کتبخانه یی یاقانی بر سیاره کشف
ایتدکن داهای زیاده موجب فخر بولور .